Жила-була на світі жабка-скрекотушка. Сиділа вона в болоті, ловила комарів та мошку, весною голосно кумкала разом із своїми подругами. І все життя вона прожила б щасливо,— звичайно, якби її не з'їв лелека. Але тут сталася пригода.

Якось жабка сиділа на сучку пенька, що стримів із води, і ніжилася під теплим дрібним дощиком.

"Ах, яка сьогодні чудова мокра погода! — думала вона.— Яка це насолода— жити на світі!"

Дощик капотів по її зеленій лакованій спинці, великі краплини спливали їй на живіт та на лапки. І це було страшенно приємно, так приємно, що жабка мало не закумкала, але, на щастя, згадала, що була вже осінь, а восени жаби не кумкають — на це є весна, і що, кумкаючи, вона може принизити свою жаб'ячу гідність. Тому вона змовчала і ніжилася собі далі.

Раптом тонкий уривчастий свист залунав над болотом. Є така порода качок: коли вони летять, то їхні крила, розтинаючи повітря, наче співають, або, краще сказати, посвистують. Ф'ю-ф'ю-ф'юф'ю — лунає в повітрі, коли високо над вами летить табун таких качок, а їх самих навіть не видно: так вони високо летять. Цього разу качки, описавши величезне півколо, спустились і сіли саме на те болото, де жила жаба.

— Ках-ках! — сказала одна качка.— Летіти ще далеко, треба попоїсти.

І жаба відразу ж сховалася. Хоч вона й знала, що качки не стануть їсти її — велику й товсту скрекотуху, але про всяк випадок таки пірнула під пеньок. Та, подумавши, вона зважилася вистромити з води свою лупооку голову: їй було дуже цікаво дізнатися, куди саме летять качки.

— Ках-ках! — сказала друга качка.— Вже стає холодно. Мерщій на південь! Мерщій на південь!

І всі качки стали голосно крякати, схвалюючи її слова.

— Шановні качки,— насмілилася сказати жаба,— що таке південь, на який ви збираєтесь летіти? Прошу вибачити, що я вас турбую.

Тут качки оточили жабу. Спершу їм захотілося її з'їсти, але кожна подумала, що жаба надто велика і не пролізе в горло. Тоді всі вони закричали й залопотіли крилами:

— Гарно на півдні! Тепер там тепло! Там є такі хороші теплі болота! Які там черв'яки! Добре на півдні!

Вони так галасували, що жаба мало не оглухла.

Ледве-ледве вона змогла їх угамувати і тоді попросила одну качку, що здалася їй найтовщою і найрозумнішою, пояснити до ладу, що таке південь. І коли та розповіла їй про південь, жаба аж застрибала від захвату, але потім все-таки запитала, тому що була обережна:

— А чи багато там комарів і мошви?

— О, цілі хмари! — відповіла качка.

— Кум! — сказала жаба і враз озирнулася навколо, чи нема де подруг, які могли почути і осудити за те, що вона кумкає восени. Але вона ніяк не могла утриматися, щоб не закумкати знову.

— Візьміть мене з собою! — попросила жаба.

— От тобі й маєш! — скрикнула качка.— Як же ми тебе візьмемо? У тебе ж немає крил.

— Коли ви хочете летіти? — спитала жаба.

— Скоро, скоро! — закричали всі качки.— Ках-ках! Ках-ках! Тут холодно! На південь! На південь!

— Дозвольте мені подумати тільки п'ять хвилин,— сказала жаба,— я зараз повернуся, я напевне придумаю щось хороше.

І вона шубовснула з сучка, на який знову була залізла, у воду, пірнула на дно й зарилася в мул, щоб ніхто не заважав їй думати. П'ять хвилин минуло, качки вже зовсім зібралися летіти, коли раптом із води, біля сучка, виринула жаб'яча морда. Вона сяяла так, що це важко було собі уявити.

— Я придумала! Я знайшла! — загукала жаба.— Хай двоє з вас візьмуть у дзьоби міцний прутик, а я почеплюся за нього посередині. Ви будете летіти, а я їхати. Треба тільки, щоб ви не крякали, а я не кумкала, і все буде гаразд.

Хоч мовчати й нести товсту жабу аж три тисячі кілометрів і не дуже-то приємно, але ця вигадка так сподобалася качкам, що всі погодилися нести жабу.

Вирішили змінятися кожні дві години; а оскільки качок було багато, а жаба одна, то нести її доводилося не дуже часто. Знайшли гарний міцний прутик, дві качки схопили його дзьобами, жаба вхопилася за нього ротом посередині, і весь табун знявся в повітря. Жабі навіть дух перехопило, так високо вони піднялися, а до того ж качки летіли дуже нерівно й страшенно смикали прутик. Отже, бідна жаба гойдалася, мов на гойдалці, і щосили стискала щелепи, щоб не відірватися та не гепнутися на землю. Проте вона швидко звикла до свого становища і

навіть почала роздивлятися навколо. Під нею мигтіли поля, степи, річки й гори, які жабі, правда, важко було бачити, бо, висячи на прутику, вона могла дивитися тільки назад і трохи вгору, але і з того вона дуже пишалась і раділа.

"От як я чудово вигадала!" — міркувала вона.

А качки, що летіли слідом за нею, на всі голоси кричали та вихваляли жабу.

— Напрочуд розумна наша жаба! — кричали вони.— Навіть поміж качками мало таких знайдеться.

Почувши такі слова, жаба ледве стрималася, щоб не подякувати, але вчасно згадала, що, розкривши рота, вона впаде із страшенної висоти, і тільки міцніше стисла щелепи й вирішила терпіти. Вона летіла так цілий день. Качки, що несли її, зміняли одна одну в повітрі, спритно підхоплюючи прутик, і це було дуже страшно. Кілька разів жаба мало не закумкала від жаху, але треба було мати мужність, і вона була хоробра. Увечері всі качки зупинилися на якомусь болоті; удосвіта вони знову рушили в путь разом із жабою, але цього разу мандрівниця, щоб краще бачити, причепилася головою вперед, а черевцем назад.

Качки летіли над вижатими полями, над пожовклими лісами, над селами, де стояв хліб у скиртах; звідси чути було людський гамір та стукіт ціпів, якими молотили жито. Люди дивились на табун качок і, помітивши щось дивне, показували на нього руками. І жабі страшенно хотілося летіти ближче до землі, показати себе та послухати, що про неї кажуть. Увечері вона спитала качок:

— Чи не можна б нам летіти не так високо? Мені від цієї висоти стає млосно, і я боюся впасти на землю.

І добрі качки обіцяли їй летіти трохи нижче. Другого дня вони летіли так низько, що чули голоси.

— Дивіться, дивіться! — кричали діти в одному селі.— Качки жабу несуть!

Жаба почула це, і в неї закалатало серце…

— Дивіться, дивіться! — гукали в другому селі дорослі.— Оце так диво!

"Чи знають вони, що це вигадала я, а не качки?" — подумала жаба.

— Дивіться, дивіться! — гукали у третьому селі.— Ото дивина! І хто таке вигадав?

Тут жаба вже не витримала і, забувши про обережність, закричала щосили:

— Це я! Я!

І з оцим криком вона полетіла догори ногами на землю. Качки голосно закрякали з переляку, а одна з них хотіла схопити жабу за ногу, але промахнулася. Жаба, дригаючи всіма чотирма лапками, стрімголов падала на землю. Та, оскільки качки летіли дуже швидко, жаба впала не прямо на те місце, над яким закричала і де був битий шлях, а набагато далі. Це було для неї великим щастям, бо вона шубовснула простісінько в брудний ставок на краю села.

Вона швиденько виринула з води й загаласувала:

— Це я! Це я вигадала!

Але круг неї нікого не було. Налякані несподіваним плюскотом, жаби з цього ставка поховалися в воду. Тільки незабаром вони почали вилазити з води, здивовано поглядаючи на нову жабу.

І вона розповіла їм чудесну історію про те, як вона думала все життя і нарешті вигадала новий надзвичайний спосіб — мандрувати на качках; як у неї були свої власні качки, що носили її, куди вона схоче; як вона була на чудесному півдні, де таке гаряче сонце і такі прекрасні теплі болота і де сила-силенна гарних комарів та мошви і всяких інших смачних комах.

— Я заїхала до вас подивитися, як ви живете,— казала жаба.— Я перебуду тут до весни, поки повернуться мої качки, яких я відпустила.

Але качки вже ніколи не повернулися. Вони думали, що жаба розбилась об землю, і дуже за нею жалкували.

Джерело: В. Гаршин. Як жаба літала. К., "Дитвидав", 1961.

Перекладач: Марія Пригара